

European Children Burn Camp

Rosalie van Rijn-Rozeman,
Sociaal
begeleidster
Brandwonden-
centrum
Beverwijk.

1. Inleiding.

Evenals in 1989 organiseerden het Brandwondencentrum K.U. Leuven en de dienst Jeugd en Gezondheid van het verbond van Christelijke Mutualiteiten VKM-Limburg een Europees Brandwondenkamp. Dit kamp richt zich op zwaar verbrande kinderen en jongeren van 6 tot 25 jaar uit alle Europese landen en tracht:

1. Jongeren een ruimere kijk op zichzelf te geven.
2. In een sfeer van vrije tijd en spel leren moeilijkheden te overwinnen.
3. Hen ertoe aan te zetten voor hun eigen gezondheid in te staan, door het verantwoordelijkheidsbesef aan te scherpen.
4. Geloof in eigen kunnen en in samenwerking met anderen aan te kweken. Een start voor de uitbouw van een sterkere persoonlijkheid om te kunnen leven in een maatschappij die geen beschadigde mensen aanvaardt.
5. Te laten ervaren hoe andere kinderen en jongeren zich in gelijke situaties gedragen en hoe zij omgaan met hun wonden en littekens.

Waarom Europees?

Bewust wordt er aan dit kamp een Europese dimensie gegeven. Kinderen kunnen op deze manier kennis maken met andere landen, culturen, talen en leefgewoonten. Dit leerproces is een doelstelling van de Europese integratiedachte en neemt intercultureel leren als uitgangspunt. Daarnaast is het een voorwaarde voor toewijzen van subsidie.

Deze doelstellingen sluiten uitstekend aan bij die van de Stichting Kind en Brandwond in Beverwijk, n.l.:

1. Bevorderen van de wetenschap ten aanzien van de behandeling van kinderen met brandwonden, in de ruimste zin des woords.
2. Leggen van nationale en internationale kontakten, het opzetten, begeleiden en uitvoeren

en uitvoeren van projecten, met name voor wat betreft de nazorg.

Tijdens de vergadering van 10 januari van laatstgenoemde stichting, werd besloten dat ik deel zou nemen aan dit kamp en dat, gefinancierd door de stichting, 2 à 3 Nederlandse kinderen zouden deelnemen.

2. Voorbereidingsfase.

Een multidisciplinaire staf moet aanwezig zijn, om zowel hulpverlening als ontspanning mogelijk te maken. Deze staf bestaat uit 2 psychiaters, 4 verpleegkundigen, 2 fysiotherapeuten, een sexuologe, 1 maatschappelijk werkster, 1 sociaal begeleidster en 7 animatoren.

Animatoren bij dit kamp zijn mensen uit b.v. het onderwijs, die een zeer goede opleiding krijgen tot gediplomeerd monitor(jeugdleider). Daartoe hebben ze meerdere malen een interne opleidingsweek, waarin sport en spel, vrije en manuele expressie, hoog in het vaandel staan. In februari en maart komt de staf bij elkaar in Hengelhoef, waar het kamp van 29 maart t/m 5 april gehouden gaat worden.

Brandwondencentra in Europa hebben uitnodigingen ontvangen en in februari hebben zich ± 40 kinderen opgegeven. Het aantal deelnemers tussen de 15 en 20 jaar is aan de lage kant en de staf besluit vanuit het patiëntenbestand enkele kinderen aan te schrijven. De Nederlandse Brandwonden Stichting sponsort twee kinderen uit het centrum in Groningen en door giften van donateurs is het mogelijk dat de Stichting Kind en Brandwond 12 kinderen uit het patiëntenbestand van het centrum in Beverwijk op vakantie kan sturen. Totaal nemen uiteindelijk 52 kinderen deel a/h kamp: 4 Tsjechische, 5 Hongaarse, 1 Joegoslavisch, 1 Roemeens, 1 Luxemburgs, 4 Waalse, 3 Deense, 14 Nederlandse en 19 Vlaamse kinderen.

Alle kinderen ontvangen een vragenlijst. In het eerste deel daarvan, wordt aan de ouders persoonlijke gegevens over het kind gevraagd. In het tweede deel kan het kind zich voorstellen door te tekenen, te kleuren en vragen te beantwoorden. In het derde deel, wordt de behandelende arts gevraagd de nodige medische informatie te verstrekken. Verder ontvangt iedere ouder een formulier tot overdracht van verantwoordelijkheid. Hierin geven ouders toestemming om: a. de kinderen zonodig medische behandeling en/of narcose te laten ondergaan b. foto's en video opnamen te maken c. het kind onder begeleiding aan uitstapies buiten het domein Hengelhoef te laten deelnemen. Voor het vervoer van de Nederlandse kinderen, wordt een bus gecontracteerd met als opstapplaatsen: Beverwijk-Amsterdam-Utrecht en Eindhoven.

3. Specifieke doelstellingen.

In het programma wordt uitgegaan van een verenigd Europa. De landen die vertegenwoordigd zijn, staan elk een dag in het middelpunt van de belangstelling.

Het programma moet uitdagen te

A Individuele versterking

1. via groepsgebeuren:

- behoren tot een groep:
- aankweken van het "wij" gevoel
- identificatie
- positieve relatievorming
- spanningsveld tussen verbrande en niet-verbranden: wat gebeurt er bij een ontmoeting?
- ervaringsuitwisseling
- mogelijkheden tot ontspanning

2. via individuele ervaring

- grensverleggende uitdagingen / succes ervaren
- positieve lichaamsbeleving

B. Louter ontspanning

- een prettige tijd laten beleven
- ontspanning te geven, die voor herhaling vatbaar is, bv zwemmen
- terugtrekkingsmogelijkheden aanbieden

C. Sensibilisatie ten opzichte van de wereld om je heen

- video en TV-opname dwingt tot evaluatie

D Persoonsgebonden benadering van het kind

Door toepassen van inspraak wordt zelfstandigheid van de kinderen aangespoord met betrekking tot:

- keuzemogelijkheden
- aanspreken op eigen creativiteit en verantwoordelijkheid
- integratie van ieder kind, creatie van vertrouwen

E Gespreksbevorderende activiteiten

- speciaal met betrekking tot het uiterlijk bij pubers

F Respect voor ieders geloofsovertuiging

- specifiek naar aanleiding van de paasdienst

G Bevordering van de integratie met de bewoners om ons heen

H Positief leren omgaan met vuur

I Goede kampgeest

4. Kampprogramma

Als de kinderen vrijdag arriveren, ontvangen allen de "Burn Camp Paper", uitgebracht in het Nederlands en in het Engels. Daarin zal de leiding zich voorstellen. Verder komt de landkaart van de participerende landen er in te staan met beschrijving van munt, godsdienst, taal, toeristische plaatsen, etc. Iedere deelnemer stelt zich daarna op papier voor. Het is de bedoeling dat de krant

dagelijks wordt uitgegeven, voorzien van foto's die gemaakt worden door de deelnemers uit het land dat die dag centraal staat.

Het dagverloop van een kampdag is als volgt:

- 7.30 uur - wekken
- 8.00 - 8.30 uur - ontbijt
- 9.00 uur - appartement opruimen
- 9.30 - 11.00 uur - zwemmen
- 12.00 uur - lunch
- 14.00 uur - start middagprogramma
- 16.00 uur - versnaperingen
- 18.00 uur - eten
- 19.00 uur - avondprogramma
- Vanaf 20.00 uur - bedtijd voor de diverse groepen

Vrijdagavond - poppenspel en daarna een kennismakingsspel

Zaterdag 30 maart: Europa staat centraal

Er wordt een vriendschapsdans ingestudeerd en de vlag wordt gehesen.

- Zwemmen en om 11.00 uur paasversieringen maken
- Lunchtijd
- 's Middags een fietstocht naar Bokrijk voor de groten, en de kleintjes wandelen en spelletjes doen
- Enkelen versieren de paascakes
- 's Avonds een paasspel voor de kinderen en voor de jongeren een relatiespel

Zondag 31 maart: Luxemburg en Wallonië staan centraal.

- De paashaas wekt alle kinderen
- Paasontbijt en daarna neemt iedere jongere een klein kind mee aan de hand en worden de eieren buiten gezocht.
- Zwemmen
- Om 11.00 uur oecumenische paasviering met het ontsteken van de paaskaars.
- Lunch
- 's Middags Olympische spelen met o.a. 100 meter achteruitlopen, geblinddoekt penalty's trappen, een "rond de vinger" sprint, stoel tennissen, etc.
- Om 16.00 uur arriveren 5 hete luchtballonnen. Op het midden terrein worden ze opgeblazen en in de mandjes gaan de kinderen tussen 9 en 14 jaar een tocht

van $\pm$ een uur maken (positieve aspecten van vuur.)

- 's Avonds overleg over de Vlaamse kermis voor maandag; wie bemant welke stand? Daarna een spel: waar of niet waar?
- In de avond wordt de groep gesplitst: de kleintjes van 6 tot 10 jaar de middengroep 10 - 14 jaar de jongeren boven 14 jaar Zij hebben ieder hun eigen ontspanningsavonden.

Maandag 1 april: België staat centraal

- We gaan na het ontbijt weer zwemmen
- Om 11.00 uur start de opbouw van de Vlaamse kermis; een integratie activiteit. Folders zijn aangeplakt en op alle ontbijtbordjes liggen zg. strooifolders.
- Vanaf 14.00 uur draait de Vlaamse kermis.
- 18.00 uur eten en 's avonds voor allen het circus Charivari. De groep besluit met een vuuract-fakkels werpen en vuurspuwen. Ook hier is het weer de bedoeling de positieve kanten van vuur te laten zien.

Dinsdag 2 april: Nederland staat centraal.

- De kinderen tot 14 jaar gaan met een bustocht naar de Efteling in Schaarsbergen. De avond staat voor hen in het teken van de sprookjes.
- De jongeren gaan met de bus naar Marches les Dames. Er wordt o.l.v. alpinisten geklommen.
- De overnachting is in de kazerne van de Para-Commando's

Woensdag 3 april:

Tsjechoslowakije, Joegoslavië en Hongarije staan centraal.

- De kinderen tot 14 jaar gaan zwemmen, daarna tot de lunch: spel op het terrein. 's Middags creatieve middag, T-shirts beschilderen, etc.
- De jongeren ontbijten in de kazerne en hebben een wandeltocht van $\pm$ 10 km. Ze lunchen in een snackbar en gaan met de bus terug naar Hengelhoeve.

Aankomst ±15.00 uur. Zwemmen en om 18.00 uur allen eten.

- De jongeren hebben 's avonds relatiegesprekken, waarbij de groepen verdeeld worden in Nederlandstalige en een Engelstalige groep. De gespreksleiding is in handen van de psychiater en de sexuologe.

Donderdag 4 april: Denemarken staat centraal.

- Zwemmen
- Om 11.00 uur verzamelt de groep zich in "De Wingerd", een centraal gebouw, waar alle activiteiten plaatsvinden. De video en dia's van de afgelopen dagen worden bekeken.
- Lunchtijd
- 's Middags gaan de kinderen beneden 14 jaar naar de poppenkast op het centrale terrein. Daarna naar de speeltuin en minigolfen.
- De jongeren splitsen zich weer in een Engels- en een Nederlandstalige groep.
- De Nederlandse groep start met camouflage lessen van 14.00 uur tot 16.00 uur. De anderen gaan winkelen in Hasselt.
- Om 16.00 uur gaan de Nederlanders winkelen in Genk en hebben de Engelsen les in camouflage techniek.
- Na het eten vindt, als viering van de laatste avond, voor groot en klein een feestelijke bonte avond plaats met spel en dans. Als de groep beneden 14 jaar gaat slapen, begint de disco voor de jongeren.

Vrijdag 5 april: Europa staat weer centraal.

- Ontbijten en voor 10.00 uur de appartementen ontruimen.
- Zwemmen tot 12.30 uur en om 13.00 uur de laatste gezamenlijke maaltijd.
- Om 14.00 uur afscheid nemen. Alle kinderen ontvangen de EBC (European Burn Camp) medaille. Met z'n allen wordt nog eenmaal de vriendschapsdans gedanst.
- Om 16.00 uur is het kamp afgelopen.

5. Observaties

Mijn observaties hebben

voornamelijk betrekking op ervaringen met de Nederlandse groep. Op de heenweg ontstond al direct spontaan contact en begon men zich een groep te voelen. Opvallend was de openheid; toen een vrachtauto met daarop "gekookt kippevlees" passeerde, ontstond grote hilariteit: "He jongens, we kunnen zo overstappen!" Men daagde elkaar uit en er waren vele blijken van kameraadschap. Uiteindelijk arriveerden we als een groep in Houthalen.

Daar was overleg met de andere deelnemers nodig, in verband met het indelen van de bungalows. Nieuwsgierigheid naar elkaar zorgde ervoor dat men spontaan probeerde Engels te spreken. Verdere contacten werden gelegd in het kennismakingsspel op vrijdagavond. De organisatie was zo opgezet, dat gesprekspartners steeds wisselden. Opdrachten waren o.a.: praat 3 minuten over jezelf, praat 1 minuut beiden over

je school, praat 3 minuten over waarom je hier heen kwam, praat 1 minuut over je hobby, etc. Tijdens een spelavond kregen de deelnemers willekeurig een kleurenstempel. Zo ontstonden vier groepen met deelnemers uit alle participerende landen door elkaar. Er waren daarna opdrachten, zoals bijvoorbeeld: de grootste en de kleinste deelnemer bouwen samen een toren; welke ploeg wint? Of; twee deelnemers geboren in mei, juni of juli komen naar voren. Een meisje wikkelt een jongen in toiletpapier; wie wint, etc. Er ontstond een sterke teamgeest en enthousiaste ondersteuning vanuit alle groepen. De avonden eindigden in een disco. Contact zoeken en voelen was voor sommige deelnemers duidelijk moeilijk. Het was ontroerend om te zien hoe jongens en meisjes met wat meer bewegingsvrijheid juist de teruggetrokken deelnemers de dansvloer mee op namen.

Ook waren er activiteiten waarbij zowel via de groep, als via individuele ervaring men geestelijk steviger gemaakt werd en grenzen verlegd werden.

Tijdens de ballontocht, waarbij vuur gebruikt werd, lukte het niet ieder kind in het mandje te stappen. Voor sommige was de hitte te bedreigend en voor anderen was die grote vlam te griezelig. "Kan er niets gebeuren? Ik durf!" Ik zag duidelijk een grote emotionele overwinning. Voor de jongeren boven de 15 jaar was het beklimmen van de rotsen in de Ardennen een uitdaging. Heb je zulke mogelijkheden met verminkte handen of bewegingsbeperking in je gewrichten? Velen probeerden het, enkelen haakten af, maar werden door de groep goed opgevangen. Ervaren dat je succes hebt, dat het lukt, was duidelijk een zeer positieve belevenis.

Met de totale groep werden de Lolympische spelen georganiseerd. Soms moest een deelnemer alleen strijden om punten te verdienen. Bij andere onderdelen was het noodzakelijk om met twee of drie mensen het spel te doen. Je zal dan toch, als je punten wilt hebben, mensen moeten zoeken, aftasten of ze even sterk of snel zijn. Veel sneller is soms lastig te aanvaarden, maar aan een slak heb je niets wanneer je het hoogst aantal punten wilt behalen!

Tijdens de gespreksavond voor de jongeren boven de 14 jaar over lichaamsbeleving en relatievorming was de sfeer heel open. Een van de deelnemers werd door de groep gemotiveerd om te vertellen over de toedracht van haar ongeluk. Voor het eerst deed zij dat in het bijzijn van leeftijdsgenoten. Het kostte haar veel moeite, maar ze vertelde, en doodstil werd er geluisterd. Een ander vertelde met veel verdriet, dat ze door haar uiterlijk geen baan kon vinden. Het merendeel van de tijd hield zij haar handen verborgen. Door enkelen wordt dagelijks de last ervaren, dat mensen hen op hun uiterlijk beoordelen; een T-shirt kan je niet dragen, zonder aangegaapt te worden. Een verloor haar beste vriendin

na het ongeluk, omdat zij niet aan het veranderde uiterlijk kon wennen. En de maatschappij, die reageert meestal achter je rug! Er waren tranen, er werd veel getroost en men hielp elkaar. Er werd gediscussieerd over de vraag waar je "beter" je littekens kon hebben, zichtbaar of onder je kleding. Het leek sommigen een voordeel wanneer die zichtbaar zijn, want: "wanneer vertel je het je nieuwe vriend of vriendin?" Enkel meenden, dat je die ander moest helpen om met jouw littekens om te gaan, zelf initiatief nemen. Misschien kan je seksuele leven inderdaad niet meer worden zoals het was, maar probeer toch je eigen erotische zones te vinden. Open, indringend, emotioneel en eerlijk spraken de jongeren daarover.

Als pure ontspanning ging de groep dagelijks naar het subtropische zwembad. Om tot die ontspanning te komen, kwam eerst een stukje inspanning, want al ben je een van de verbrande deelnemers, zelf heb je alleen te maken met je eigen lijf en om dat te tonen... Een van de meisjes verschoot zich door haar menstruatie aan te kondigen. Later zei ze "geen badpak" te hebben. Het bleek, dat ze niet durfde. Sommigen waren na hun ongeluk nog nooit wezen zwemmen. Eenmaal in het water werd er met volle teugen genoten en gespeeld. Het eerste halfuur was het bad alleen voor de groep van het kamp, daarna kwamen ook de andere gasten van het vakantie park. Integratie ontstond zo op een heel natuurlijke wijze en voor diegenen die zich aangegaapt voelden, waren er veel mogelijkheden om te "ontsnappen", onder water of in een ander gedeelte van het zwembad.

Die integratie kwam ook bij de Vlaamse kermis duidelijk aan de orde. Kontakten leggen met deelnemers uit andere landen door samen een stand te verzorgen, maar ook door deelname van de andere vakantiegangers. Aan hen moesten spelen worden uitgelegd of iets worden verkocht.

Voor beide partijen was op die manier in veel gevallen oogcontact onvermijdelijk. Creativiteit en eigen verantwoordelijkheid; aan beiden werd hard gewerkt. Na de Vlaamse kermis overdag was er 's avonds een circus voor alle mensen van het kampterrein, gekontraakteerd door het Brandwondencentrum in Leuven. Integreren door samen plezier te beleven, maar ook zien, dat in het circus met vuur wordt omgegaan als spektakel. De spanning was duidelijk op de gezichten te lezen. De kleintjes, vooraan op de grond, kropen twijfelend tussen nieuwsgierigheid en angst iets naar voren en weer ver terug. De act was zeer indringend; gooien met fakkels en vuurspuwen. Met de fakkel ging men nog langs het lichaam. Het was voor verschillende kinderen duidelijk te angstig.

Ik kreeg van oudere kinderen reacties zoals:

- Zielig voor die kleintjes, die begrijpen daar niets van.
- Die lucht van die spiritus, en die vlammen.
- Stom dat ze zoiets doen als wij er zijn.
- Het had nooit de laatste act mogen zijn in hun programma.
- Ik vond dat vuur niet fijn.
- Een slecht voorbeeld, spelen met vuur.

Al die negatieve reacties hadden wel het positieve effect, dat er zeer nadrukkelijk over vuur gesproken werd. Daardoor kwamen ook eigen ongelukken weer naar voren en werd er lang en diep gediscussieerd.

Omdat het uiterlijk voor mensen in de maatschappij belangrijk is, werd een middag besteed aan camouflagetechniek. In eerste instantie reageerde de groep wat giechelend en aftastend. Een van de Deense meisjes camoufleerde haar gezicht echter al vakkundig sinds het voorgaande kamp en dat vonden ze toch wel mooi. De deskundige camouflagiste bracht de groep er al pratend toe, om het eens te proberen. Een meisje, dat niet durfde, werd door de groep zo gestimuleerd,